

32001L0102

10.1.2002.

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 6/45

PADOMES DIREKTĪVA 2001/102/EK

(2001. gada 27. novembris),

ar ko groza Direktīvu 1999/29/EK par nevēlamām vielām un produktiem dzīvnieku uzturā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes 1999. gada 22. aprīļa Direktīvu 1999/29/EK par nevēlamām vielām un produktiem dzīvnieku uzturā ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 10. panta a) punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Direktīva 1999/29/EK nosaka, ka barības sastāvdaļas drīkst laist apgrozībā Kopienā tikai tad, ja tās ir nebojātas, ar nevainojamu un tirgus prasībām atbilstošu kvalitāti.
- (2) Termins dioksīni attiecas uz polihlordibenzo-p-dioksīnam (PCDD) un 135 polihlordibenzofurānam (PCDF) radniecīgām vielām, no kurām 17 ir jāņem vērā no toksikoloģiskā viedokļa. Vistoksiskākā radniecīgā viela ir 2,3,7,8-tetrahlordibenzo-p-dioksīns (TCDD), ko Starptautiskā vēža izpētes aģentūra un citas ievērojamas starptautiskas organizācijas klasificē kā zināmu kancerogēnu cilvēkam. Pārtikas zinātniskā komiteja (SCF) saskaņā ar Pasaules veselības organizāciju (WHO) ir secinājusi, ka dioksīnu kancerogēnā iedarbība nenotiek līmeņos, kas ir zemāki par noteiktu robežvērtību. Cita negatīva ietekme kā, piemēram, endometriozes, neiroloģiskas dabas uzvedības traucējumi un imunitāti vājinoši efekti, notiek daudz zemākos līmeņos, un tādēļ uzskata, ka tie jāņem vērā, nosakot pieļaujamu devu.
- (3) Polihlorētie difenili (PCB) ir 209 dažādu radniecīgu vielu grupa, ko var iedalīt divās grupās saskaņā ar to toksiskajām īpašībām: 12 radniecīgās vielas uzrāda dioksīniem līdzīgas toksiskās īpašības un tādēļ tās bieži apzīmē kā dioksīniem līdzīgie polihlorētie difenili. Citi polihlorētie difenili neuzrāda dioksīniem līdzīgu toksiskumu, bet tiem ir cita toksikoloģiska iedarbība.
- (4) Katrai dioksīniem radniecīgai vielai vai dioksīniem līdzīgam polihlorētam difenolam ir atšķirīgs toksiskuma līmenis. Lai varētu summēt šo atšķirīgo radniecīgo vielu toksiskumu, ir ieviests toksiskuma ekvivalences faktoru jēdziens, lai atvieglotu riska novērtējumu un regulējošo

kontroli. Tas nozīmē, ka analītiskos rezultātus saistībā ar visām 17 dioksīniem radniecīgām vielām un 12 dioksīniem līdzīgo polihlorēto difenolu radniecīgām vielām izsaka kā vienu nosakāmu vienību: tetrahlordibenzo-p-dioksīna toksiskuma ekvivalentu koncentrācija (TEQ).

- (5) Dioksīni un polihlorētie difenoli ir ārkārtīgi izturīgi pret ķīmisko un bioloģisko sabrukšanu, tādēļ tie saglabājas vidē un uzkrājas uzturā un pārtikas ķēdē.
- (6) Dioksīnu, polihlorēto difenolu un dioksīniem līdzīgu polihlorēto difenolu izplatība visā vidē izraisa fona piesārņojumu, kas ietekmē visus sauszemes augus, kurus izmanto tieši ganībās vai kā barības sastāvdaļas dzīvnieku barībā, kā arī ūdens faunas barības ķēdē. Tas pats attiecas uz augsni, kas var piesārņot barības sastāvdaļas vai ko dzīvnieki var uzņemt caur muti tieši. Papildus fona piesārņojumam var notikt tieša barības sastāvdaļu nejausa piesārņošana sakarā ar vietēju dioksīnu izplūdi rūpniecisku darbību rezultātā, barības sastāvdaļu piesārņojumu to ražošanas, pārstrādes un pārveidošanas laikā, kā arī nelikumīgu darbību vai vadības kļūdu rezultātā barības ražošanas laikā.
- (7) Vairāk nekā 90 % no dioksīnu iedarbības uz cilvēkiem rodas no pārtikas. Dzīvnieku izcelsmes pārtika parasti ir par cēloni apmēram 80 % no kopējās iedarbības. Dioksīni dzīvniekos rodas galvenokārt no barības. Tādēļ barība un dažos gadījumos – augsne, ir ņemama vērā kā iespējamie dioksīnu avoti.
- (8) Pārtikas zinātniskā komiteja 2001. gada 30. maijā pieņēma atzinumu par dioksīnu un dioksīniem līdzīgu polihlorēto difenolu risku novērtējumu. Tas ir papildinājums, kura pamatā ir jauna zinātniskā informācija, kas pieejama kopš Pārtikas zinātniskās komitejas atzinuma par šo jautājumu, kurš pieņemts 2000. gada 22. novembrī. Pārtikas zinātniskā komiteja noteica dioksīnu un dioksīniem līdzīgu polihlorēto difenolu pieļaujamo nedēļas devu 14 pg Pasaules veselības organizācijas toksiskuma ekvivalentu koncentrācijas uz vienu kilogramu ķermeņa svara (WHO-TEQ/kg). Iedarbības aprēķini liecina, ka ievērojamai daļai Kopienas iedzīvotāju deva uzturā pārsniedz pieļaujamo devu.

⁽¹⁾ OV L 115, 4.5.1999, 32. lpp.

- (9) Tādēļ ir svarīgi samazināt dioksīnu iedarbību uz cilvēkiem pārtikas patēriņa ceļā un ir nepieciešams nodrošināt patērētāju aizsardzību. Tā kā pārtikas piesārņojums ir tieši saistīts ar barības piesārņojumu, ir jāpieņem vienota pieeja dioksīna sastopamības samazināšanu visā pārtikas ķēdē, t.i., no barības sastāvdaļām caur produktīvajiem mājdzīvniekiem līdz cilvēkiem. Tādēļ pasākumu ieviešana attiecībā uz barības sastāvdaļām ir nozīmīgs solis, lai samazinātu dioksīna devas, ko uzņem cilvēki.
- (10) Dzīvnieku barošanas zinātniskajai komitejai ir lūgts sniegt informāciju par avotiem, kas izraisa barības piesārņojumu ar dioksīniem un polihlorētiem difenoliem, tostarp dioksīniem līdzīgiem polihlorētiem difenoliem, par dioksīnu un polihlorēto difenolu iedarbību uz produktīvajiem mājdzīvniekiem, par šo savienojumu pāreju uz dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktiem un jebkādu barībā esošu dioksīnu un polihlorēto difenolu ietekmi uz dzīvnieku veselību. Dzīvnieku barošanas zinātniskā komiteja pieņēma atzinumu 2000. gada 6. novembrī. Tajā kā vispiesārņotākās barības sastāvdaļas tika atzīti zivju milti un zivju eļļa, kur lielāks piesārņojums vērojams Eiropas izcelsmes produktos. Dzīvnieku taukus atzina kā nākamo visnopietnāk piesārņoto sastāvdaļu. Visās citās dzīvnieku un augu izcelsmes barības sastāvdaļās dioksīna piesārņojuma līmeņi bija relatīvi zemi. Rupjajā lopbarībā bija novērojami dažādi dioksīna piesārņojuma līmeņi atkarībā no vietas, augšnes piesārņojuma pakāpes un gaisa piesārņojuma ietekmes uz avotiem.
- (11) Būtu jāveic pasākumi ar mērķi samazināt dioksīna piesārņojuma klātbūtni un izplatību vidē, lai samazinātu vides piesārņojuma ietekmi uz barības sastāvdaļu piesārņojumu. Dzīvnieku barošanas zinātniskā komiteja *inter alia* ieteica, ka uzsvars būtu jāliek uz vispiesārņotāko barības materiālu ietekmes mazināšanu vispārējā uztura piesārņojumā.
- (12) Dioksīnu un dioksīniem līdzīgu polihlorēto difenolu maksimāli pieļaujamiem līmeņiem vajadzētu būt atbilstošam līdzeklim, lai novērstu nepieņemami lielu iedarbību uz dzīvniekiem un novērstu barības ar nepieļaujami augstu piesārņojuma līmeni izplatīšanu, piemēram, nejauša piesārņojuma un iedarbības gadījumā. Turklāt maksimāli pieļaujamo līmeņu noteikšana ir obligāti vajadzīga, lai ieviestu regulējošu kontroles sistēmu un nodrošinātu vienādu piemērošanu.
- (13) Pasākumi, kas pamatojas tikai uz dioksīnu un dioksīniem līdzīgu polihlorēto difenolu maksimāli pieļaujamo līmeņu noteikšanu barībā, nebūtu pietiekami iedarbīgi, samazinot dioksīnu iedarbību uz cilvēkiem, ja vien šos līmeņus nenoteiktu tik zemus, ka lielu daļu piegādātās barības nāktos deklarēt kā nepiemērotu dzīvnieku uzturā. Ir vispārāts, ka nolūkā aktīvi samazināt dioksīnu klātbūtni barībā, līdztekus maksimāli pieļaujamiem līmeņiem būtu jāveic aktīvu pieeju veicinoši pasākumi, tostarp līmeņi, pie kuriem piesārņojums iedarbojas uz cilvēka organismu, un fona līmeņi barībai līdz ar emisiju ierobežošanas pasākumiem. Fona līmeņi norāda līmeņus, kas ir sasniedzami, lai beidzot panāktu, ka iedarbība uz lielāko iedzīvotāju daļu ir ne lielāka par Pārtikas zinātniskās komitejas noteikto pieļaujamo nedēļas devu. Līmeņi, pie kuriem piesārņojums iedarbojas uz cilvēka organismu, kompetentām iestādēm un uzņēmējiem ir līdzeklis, kā noteikt gadījumus, kuros ir lietderīgi identificēt piesārņojuma avotu un veikt pasākumus tā mazināšanai vai likvidēšanai ne tikai šīs direktīvas neieviešanas gadījumā, bet arī tad, ja ir atklāti ievērojami dioksīnu līmeņi, kas pārsniedz normālos fona līmeņus. Tā rezultātā dioksīna līmeņi barībā tiks pakāpeniski mazināti, un beidzot tiks sasniegti fona līmeņi. Tādēļ dalībvalstīm tiek adresēts Komisijas ieteikums šajā jautājumā.
- (14) Lai gan no toksikoloģijas viedokļa uz dioksīniem, furāniem un dioksīniem līdzīgiem polihlorētiem difenoliem būtu jāattiecinā jebkāds līmenis, pagaidām maksimāli pieļaujamais līmeņus nosaka tikai dioksīniem un furāniem, bet ne dioksīniem līdzīgiem polihlorētiem difenoliem, ievērojot ļoti ierobežotās ziņas par to izplatību. Tomēr apsekošana turpināsies, jo īpaši attiecībā uz dioksīniem līdzīgiem polihlorētiem difenoliem, nolūkā iekļaut šīs vielas maksimāli pieļaujamais līmeņus.
- (15) Dioksīna satura nepieļaujamība barībā būtu jāizvērtē, ņemot vērā pašreizējos piesārņojuma fona līmeņus, kas dažādām barības sastāvdaļām ir atšķirīgi. Maksimāli pieļaujamais līmenis būtu jānosaka, ņemot vērā fona piesārņojumu, stingrā, bet reālā līmenī.
- (16) Lai nodrošinātu to, ka visi uzņēmēji pārtikas un barības ķēdē turpina netaupīt pūles un darīt visu vajadzīgo, lai ierobežotu dioksīnu klātbūtni barībā un pārtikā, piemērojamie maksimāli pieļaujamie līmeņi noteiktā laikā posmā būtu jāpārskata nolūkā noteikt zemākus maksimāli pieļaujamais līmeņus. Līdz 2006. gadam būtu jāpanāk vispārējs dioksīnu iedarbības uz cilvēkiem samazinājums par vismaz 25 %.
- (17) Barības maisījumi un augu izcelsmes barības sastāvdaļas parasti nesatur augstus dioksīnu līmeņus. Tā kā augu izcelsmes barības sastāvdaļas ir vislielākā sastāvdaļa daudzu sugu dzīvnieku uzturā, ir lietderīgi noteikt maksimāli pieļaujamo līmeni arī šīm barības sastāvdaļām. Jo jutīgāka analīzes metode, jo dārgāka un laikietilpīgāka ir dioksīna noteikšanas analīze. Tā kā ir svarīgi, lai analizētu pēc iespējas lielāku paraugu skaitu, ierosinātie maksimāli pieļaujamie līmeņi tomēr ir augstāki nekā parasti fona līmeņi, ņemot vērā to, ka tie ir augstākie pieļaujamie līmeņi.

- (18) Ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt kopējo dioksīnu piesārņojuma līmeņu samazināšanos barībā. Tādēļ ir noteikti nepieciešams aizliegt barības sastāvdaļu un barības, kas atbilst maksimāli pieļaujamiem līmeņiem, sajaukšanu ar barības sastāvdaļām/barību, kas pārsniedz šos maksimāli pieļaujamus līmeņus.
- (19) Tādēļ būtu atbilstīgi jāgroza Direktīva 1999/29/EK.
- (20) Barības pastāvīgā komiteja nav sniegusi labvēlīgu atzinumu. Komisija tādēļ nav varējusi pieņemt noteikumus, ko tā paredzēja saskaņā ar Direktīvas 1999/29/EK 13. pantā izklāstīto procedūru,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Ar šo Direktīvas 1999/29/EK I un II pielikumu groza saskaņā ar šīs direktīvas pielikumu.

2. pants

1. Dalībvalstis līdz 2002. gada 1. jūlijam pieņem un publicē normatīvus un administratīvus aktus, kas vajadzīgi šīs direktīvas prasību ievērošanai.

Par to dalībvalstis tūlīt informē Komisiju.

Dalībvalstis piemēro šos tiesību aktus no 2002. gada 1. jūlija.

Ja dalībvalstis pieņem šos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka metodes, kā izdarīt šādas atsauces.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus tiesību aktu noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. pants

1. Noteikumus, kas minēti 1. pantā, pirmo reizi pārskata vēlākais līdz 2004. gada 31. decembrim, ņemot vērā jaunas ziņas par dioksīnu un dioksīniem līdzīgu polihlorēto difenolu klātbūtni, jo īpaši nolūkā iekļaut dioksīniem līdzīgos polihlorētos difenolus līmeņos, kas vēl jānosaka.

2. Noteikumus, kas minēti 1. pantā, turpmāk pārskata vēlākais līdz 2006. gada 31. decembrim ar nolūku ievērojami samazināt maksimāli pieļaujamus līmeņus.

4. pants

Šī direktīva stājas spēkā dienā, kad to publicē Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī.

5. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 2001. gada 27. novembrī

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*

A. NEYTS-UYTTEBROECK

PIELIKUMS

Direktīvas 1999/29/EK I un II pielikumā izdara šādus grozījumus.

1. I pielikumu groza šādi:

a) tabulā, punktā "B. Produkti" 21. punktu aizstāj ar šādu tekstu:

Vielas, produkti	Barība	Maksimālais saturs mg/kg (ppm) attiecībā uz barību ar mitruma saturu 12 %
1	2	3
21. "Dioksīns (polihlordibenzo-para-dioksīnu un polihlordiben-zofurānu summa, kas izteikta Pasaules veselības organizācijas toksiskuma ekvivalentos, izman-tojot Pasaules veselības organi-zācijas toksiskuma ekvivalences faktorus (1997.) PCDD/F	Visas augu izcelsmes barības sastāvdaļas, tai skaitā augu eļļas un blakusprodukti	0,75 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Mīnervielas	1,0 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Dzīvnieku tauki, tai skaitā piena tauki un olu tauki	2,0 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Citi lauksaimniecības dzīvnieku produkti, tai skaitā piens un piena produkti, un olas un olu produkti	0,75 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Zivju eļļa	6 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Zivis, citi ūdens dzīvnieki, to produkti un blakusprodukti, izņemot zivju eļļu ⁽⁷⁾	1,25 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Barības maisījumi, izņemot barību kažokzvēriem, lolojumdzīvnieku barību un zivju barību	0,75 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Zivju barība Lolojumdzīvnieku barība	2,25 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)

b) I pielikuma beigās pievieno šādas zemsvītras piezīmes:

⁽⁵⁾ Augstākā pieļaujamā koncentrācija; augstāko pieļaujamo koncentrāciju aprēķina, pieņemot, ka visas dažādu radniecīgu vielu vērtības zem noteikšanas robežas ir vienādas ar noteikšanas robežu.

⁽⁶⁾ Šos maksimāli pieļaujamos līmeņus pirmo reizi pārskata līdz 2004. gada 31. decembrim, ņemot vērā jaunas ziņas par dioksīnu un dioksīniem līdzīgu polihlorēto difenolu klātbūtni, jo īpaši ar nolūku iekļaut dioksīniem līdzīgos polihlorētos difenolus līmeņos, kas vēl jānosaka, un tos turpmāk pārskatīs līdz 2006. gada 31. decembrim ar nolūku ievērojami samazināt maksimāli pieļaujamos līmeņus.

⁽⁷⁾ Svaigas zivis, ko piegādā tieši un izmanto bez starpaprādes barības ražošanai kažokzvēriem, atbrīvo no maksimāli pieļaujamā līmeņa. Produkti, apstrādātās dzīvnieku olbaltumvielas, ko ražo no šiem kažokzvēriem, nevar nonākt pārtikas ķēdē, un ir aizliegts ar tām barot saimniecībā audzētus dzīvniekus, kurus tur, noproto vai audzē pārtikas ražošanai."

2. II pielikumu groza šādi:

a) tabulā, A daļas 4. punktu aizstāj ar šādu tekstu:

Vielas, produkti	Barība	Maksimālais saturs mg/kg (ppm) attiecībā uz barību ar mitruma saturu 12 %
1	2	3
4. "Dioksīns (polihlordibenzo-paradioksīnu un polihlordibenzofurānu summa, kas izteikta Pasaules veselības organizācijas toksiskuma ekvivalentos, izmantojot Pasaules veselības organizācijas toksiskuma ekvivalences faktoros (1997.) PCDD/F	Visas augu izcelsmes barības sastāvdaļas, tai skaitā augu eļļas un blakusprodukti	0,75 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg (2,3)
	Mīnerālvielas	1,0 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg (2,3)
	Dzīvnieku tauki, tai skaitā piena tauki un olu tauki	2,0 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg (2,3)
	Citi lauksaimniecības dzīvnieku produkti, tai skaitā piens un piena produkti, un olas un olu produkti	0,75 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg (2,3)
	Zivju eļļa	6 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg (2,3)
	Zivis, citi ūdens dzīvnieki, to produkti un blakusprodukti, izņemot zivju eļļu (*)	1,25 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg (2,3)
	Barības maisījumi, izņemot barību kažokzvēriem, lolojumdzīvnieku barību un zivju barību	0,75 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg (2,3)
	Zivju barība Lolojumdzīvnieku barība	2,25 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg (2,3)"

b) A daļas beigās 2. zemsvītras piezīmi svītro un aizstāj ar šādām zemsvītras piezīmēm:

- (²) Augstākā pieļaujamā koncentrācija; augstāko pieļaujamo koncentrāciju aprēķina, pieņemot, ka visas dažādu radniecīgu vielu vērtības zem noteikšanas robežas ir vienādas ar noteikšanas robežu.
- (³) Šos maksimāli pieļaujamos līmeņus pirmo reizi pārskata līdz 2004. gada 31. decembrim, ņemot vērā jaunas ziņas par dioksīnu un dioksīniem līdzīgu polihlorēto difenolu klātbūtni, jo īpaši ar nolūku iekļaut dioksīniem līdzīgus polihlorētos difenolus līmeņos, kas vēl jānosaka, un tos turpmāk pārskatīs līdz 2006. gada 31. decembrim ar nolūku ievērojami samazināt maksimāli pieļaujamos līmeņus.
- (⁴) Svaigas zivis, ko piegādā tieši un izmanto bez starpaprādes barības ražošanai kažokzvēriem, atbrīvo no maksimāli pieļaujamā līmeņa. Produkti, apstrādātās dzīvnieku olbaltumvielas, ko ražo no šiem kažokzvēriem, nevar nonākt pārtikas ķēdē, un ir aizliegts ar tām barot saimniecībā audzētus dzīvniekus, kurus tur, nobaro vai audzē pārtikas ražošanai."